

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นองค์ประกอบและมาตรการที่สำคัญยิ่งของการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาเป็นสิ่งที่ช่วยทำให้พลเมืองของชาติเป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพ รู้จักคิดและสร้างสรรค์ให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่ตนเอง สังคมและประเทศชาติ ถ้าพลเมืองส่วนใหญ่ของประเทศได้รับการศึกษาดี ย่อมเป็นกำลังสำคัญที่จะทำให้ประเทศชาติรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ตอนหนึ่งว่า

การศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยมและคุณธรรมของบุคคลเพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เมื่อบ้านเมืองประกอบไปด้วยพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศย่อมทำได้สะดวก รวดเร็วและรวดเร็ว (มิตรครู, 2520)

การจัดการศึกษาให้แก่สมาชิกของสังคม ได้เริ่มมาตั้งแต่มีมนุษย์เกิดขึ้นในโลก เป็นการให้การศึกษเพื่อสืบทอดวัฒนธรรมของสังคม ให้สมาชิกในสังคมสามารถดำรงอยู่ในสังคมด้วยความอยู่เย็นเป็นสุข ในปัจจุบันการจัดการศึกษาถือเป็นหน้าที่และบริการอย่างหนึ่งของรัฐที่ต้องให้แก่สมาชิกหรือพลเมืองทุกคนของสังคม อันหมายถึง ประเทศชาติ บัณฑิตที่ทำให้ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองนั้น ได้แก่การศึกษา ดังได้มีคำกล่าวที่ว่า "การศึกษาคือกุญแจไขไปสู่ความเจริญทุกด้านในสังคม" (บุญโญ สาร, 2523) ดังนั้นในการพัฒนาประเทศจำเป็นต้องจัดระบบการศึกษาให้ดี เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ รู้จักใช้เหตุผล มีทัศนคติที่ดี มีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและต่อสังคมโดยรวม และทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มีการยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น

ในแผนการศึกษาแห่งชาติได้ระบุไว้ว่า ระบบการศึกษาต้องจัดต่อเนื่องกันตลอดชีวิต ทั้งในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียน ซึ่งแบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ระดับคือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา (แผนการศึกษาแห่งชาติ, 2520) การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาภาคบังคับ จึงมีความสำคัญมาก รัฐจำเป็นต้องจัดให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐานอันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตต่อไป ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันในทุกประเทศว่า การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดระดับการพัฒนาประเทศด้วย รัฐจึงได้ให้ความสำคัญแก่การศึกษาระดับนี้ค่อนข้างสูง (แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6, 2529) นอกจากนี้จากรายงานของคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการศึกษาภาคบังคับว่า "ความมุ่งหมายของการศึกษาภาคบังคับก็คือ ให้ความรู้ขั้นพื้นฐานที่จะเป็นประโยชน์แก่การดำรงชีวิตที่ดีสำหรับบุคคลและสังคม" (สิปนนท์ เกตุทัต และคณะ, 2518) ปัจจุบันรัฐได้ให้บริการด้านนี้แก่ประชาชนที่อยู่ในวัยเรียน (อายุ 6-14 ปี) เกือบจะทั่วถึง แต่ก็ยังมีปัญหาอุปสรรคอีกหลายประการ ซึ่งปัญหาอุปสรรคเหล่านี้มีความแตกต่างกันไปในแต่ละภูมิภาค ตามสภาพเศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา และความมั่นคงแห่งชาติ

ในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ จังหวัดสตูล ยะลา ปัตตานี นราธิวาส และบางอำเภอของจังหวัดสงขลา มีความแตกต่างจากภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศไทย ทั้งนี้เนื่องจากโครงสร้างของสังคมของจังหวัดดังกล่าวมีลักษณะพิเศษ กล่าวคือ ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 80 นับถือศาสนาอิสลาม ใช้ภาษามลายูในชีวิตประจำวัน มีขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมแตกต่างไปจากถิ่นอื่น ยกเว้นประชาชนในจังหวัดสตูลและบางอำเภอของจังหวัดสงขลา ที่ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม แต่พูดและใช้ภาษาไทยอย่างแพร่หลาย (เอกสารการประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการสอนศาสนาอิสลาม, 2526) ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามจะปฏิบัติศาสนกิจในชีวิตประจำวันอย่างเคร่งครัด ยึดมั่นในหลักธรรมคำสอนของศาสนาอิสลาม เป็นหลักในการดำรงชีวิต จึงนิยมส่งบุตรหลานของตนไปศึกษาเล่าเรียนหลักธรรมทางศาสนาอิสลามตามหมู่บ้าน สุเหร่า มัสยิดหรือ

หรือปอเนาะต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาที่ประชาชนในหมู่บ้านนั้น ๆ ร่วมมือกันจัดตั้งขึ้น

การจัดสอนศาสนาอิสลามตามสถานที่ดังกล่าว มักจะดำเนินการสอนในช่วงเวลา ก่อนหรือหลังจากการเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาแล้ว ซึ่งทางเขตการศึกษา 2 เห็นว่า ทำให้เด็ก ๆ ที่อยู่ใต้วัยเรียนระดับประถมศึกษาต้องเรียนหนักเกินไป อันมีผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสามัญต่ำ และมีอัตราการสอบตกซ้ำชั้นสูงด้วย แจ้ง สุขเกื้อ กล่าวใน คำนำของเอกสารประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ เอกสารฉบับที่ 18/2526 และก่อให้เกิดปัญหาทางการศึกษาหลายประการด้วยกันคือ (ฝ่ายโครงการสอนศาสนาอิสลาม สำนักงานศึกษาธิการ เขต 2, 2526)

1. มีการจัดตั้งโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามขึ้นในหมู่บ้านต่าง ๆ โดยไม่ได้ขออนุญาตจัดตั้งโรงเรียนให้ถูกต้องตามกฎหมาย ขาดการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ
2. ทำให้นักเรียนซึ่งกำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาต้องเรียนหนักมาก คือ นอกจากต้องเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาในเวลาเรียนปกติแล้ว เด็ก ๆ เหล่านั้นยังต้องไปเรียนศาสนาอิสลามในโรงเรียนดังกล่าวในเวลาเช้า ก่อนไปโรงเรียนประถมศึกษาในตอนเย็นหรือเวลาค่ำ เมื่อกลับจากโรงเรียนแล้ว นอกจากนั้นยังไปเรียนในวันหยุด คือวันเสาร์และวันอาทิตย์เต็มวันอีกด้วย จึงทำให้เกิดการกระทบกระเทือนต่อผลการเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาตามปกติ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรประถมศึกษาไม่ดีเท่าที่ควร สถิติการสอบตกซ้ำชั้นจึงสูงมาก
3. ครูสอนศาสนาอิสลามตามโรงเรียนต่าง ๆ ในหมู่บ้านเหล่านั้น ยังไม่เข้าใจนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชาติ และไม่มีใบอนุญาตการเป็นครูตามกฎหมาย
4. หลักสูตรและหนังสือเรียนต่าง ๆ ที่นิยมใช้กันอยู่นั้นส่วนใหญ่จัดพิมพ์ขึ้นเป็นภาษามลายูและรูมี ซึ่งจัดซื้อมาจากต่างประเทศ ซึ่งมีเนื้อหาสาระบางตอนอาจจะไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมและความเป็นอยู่ของประชาชนชาวไทย

5. นักเรียนต้องเรียนทั้งภาษาอาหรับ ภาษามลายู และภาษาไทย นับว่าเป็นภารกิจที่หนักเกินไปสำหรับเด็กในวัยนี้

เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดให้มีการสอนศาสนาอิสลามขึ้นในโรงเรียนประถมศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2519 เป็นต้นมา ดังปรากฏในคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก 903/2518 เรื่องให้มีการสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2518 โดยมีโครงการหลักในการดำเนินงาน มีชื่อว่า โครงการจัดสอนวิชาศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบอยู่ 3 หน่วยงานด้วยกัน คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานศึกษาธิการเขต 2 และสำนักงานการศึกษาจังหวัด นราธิวาส บัตตานี ยะลา สตูล และสงขลา (ฝ่ายโครงการสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานศึกษาธิการ เขต 2, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์) สำหรับสำนักงานศึกษาธิการเขต 2 นั้น รับผิดชอบทางด้านวิชาการ โดยมีฝ่ายโครงการสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นผู้ดำเนินการ ในระยะเริ่มแรกนั้นได้ดำเนินการสอนตามหลักสูตรวิชา ศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2519 ต่อมาเมื่อกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 แทนหลักสูตรประถมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย พ.ศ. 2503 แล้ว ทำให้การจัดชั้นเรียนและการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาต้องเปลี่ยนไป หลักสูตรวิชาศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2519 ไม่สอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2523 แทน ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก 624/2524 ลงวันที่ 13 พฤศจิกายน 2524 เรื่องให้ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา พ.ศ. 2523

คุณภาพการศึกษาจะดีหรือไม่เพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น หลักสูตรแบบเรียน อุปกรณ์การสอน และครู เพราะหลักสูตรเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ซึ่งแสดงถึงแง่มุมต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา อันได้แก่ ความมุ่งหมาย ขอบเขตของเนื้อหาวิชา และประสบการณ์ ข้อกำหนดต่าง ๆ ในการศึกษา ตลอดจนแนวทางในการวัดและประเมินผล เพื่อให้การศึกษาดำเนินไปอย่างมีระบบระเบียบ เป็นขั้นตอน และประสบผลสำเร็จตามความ

มุ่งหมายทางการศึกษา (วิจิตร ศรีสอาด, 2513) การบริหารการใช้หลักสูตร นับว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาหลักสูตร โรงเรียนสามารถนำไปปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผลได้มากน้อยเพียงใด ได้มีการดำเนินการให้เป็นไป เพื่อตอบสนองนโยบายและจุดหมายของหลักสูตร

การทำงานเกี่ยวกับหลักสูตร จะถือว่าขั้นตอนของการใช้หลักสูตร เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญยิ่งของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร นอกจากนี้ยังเป็นที่ยอมรับกันว่าขั้นตอนการใช้หลักสูตรนั้น เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญในการชี้ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของหลักสูตรโดยตรง นักพัฒนาหลักสูตรทุกคนต่างก็ยอมรับความสำคัญของขั้นตอนของการใช้หลักสูตรว่ามีความสำคัญยิ่งกว่าขั้นตอนอื่นใดทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากว่าถึงแม้ว่าหลักสูตรจะได้จัดสร้างไว้ดีเพียงใดก็ตาม ยังไม่สามารถจะกล่าวได้ว่าหลักสูตรจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ถ้าหากการนำหลักสูตรไปใช้ดำเนินไปโดยไม่ถูกต้อง หรือไม่ดีเพียงพอ ความล้มเหลวของหลักสูตรก็จะบังเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (สังค อุทรานันท์, 2528)

จากความสำคัญและเหตุผลดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น เป็นเหตุทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาอุปสรรคในการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2523 เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติจริงในการใช้หลักสูตรว่าได้มีการดำเนินการอย่างไร มีอุปสรรคอย่างไรบ้าง . กอปรกับยังไม่มีผู้ใดได้ทำการศึกษาหรือวิจัยในเรื่องนี้มาก่อน ผู้วิจัยเห็นว่าผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานและใช้เป็นแนวในการเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานในการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2523 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และยังคงจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติที่จะใช้ประกอบในการพิจารณาเปิดขยายหลักสูตรนี้ไปยังโรงเรียนที่มีความพร้อม และสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2523 ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2523 ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้

คำถามที่ต้องการคำตอบจากการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดคำถามที่ต้องการคำตอบจากการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. สภาพการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2523 ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นอย่างไร
2. ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2523 ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีอะไรบ้าง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2523 ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีกลุ่มตัวอย่างประชากรและเรื่องที่จะศึกษา ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนอิสลามศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา บัตตานี นราธิวาส สตูล และสงขลา ที่มีการจัดการสอนวิชาอิสลามศึกษาในปีการศึกษา 2532
2. ในการวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2523 ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้เกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

2.1 การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

2.1.1 การวางแผนการสอน

2.1.2 การจัดหา ทำและใช้วัสดุหลักสูตร

2.2 การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียนเพื่อการใช้หลักสูตร

2.2.1 การเตรียมบุคลากร

2.2.2 การจัดตารางสอน

2.2.3 การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

2.2.4 การจัดสรรงบประมาณ

2.2.5 การประชาสัมพันธ์

2.3 การจัดการเรียนการสอน

2.3.1 กิจกรรมการเรียนการสอน

2.3.2 กิจกรรมเสริมการเรียนการสอน

2.3.3 เทคนิคและวิธีสอน

2.3.4 การวัดและประเมินผลการเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยจะช่วยให้ผู้บริหาร ครูสอนอิสลามศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ นำไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไข และให้ความช่วยเหลือในการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2523 ในโรงเรียนประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัย จะเป็นข้อมูลพื้นฐานให้แก่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา บัตตานี นราธิวาส สตูล และสงขลา สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2 และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในการพิจารณาเปิดขยาย

การจัดการสอนวิชาอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีนักเรียนนับถือศาสนาอิสลาม
เกินร้อยละ 50

3. ผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยโครงการสอนศาสนา
อิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ในโอกาสต่อไป

คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย

1. สภาพการใช้หลักสูตร หมายถึง ความเป็นจริงในการใช้หลักสูตรในลักษณะ
ของการจัดให้มีการปฏิบัติหรือปริมาณ หรือความเหมาะสมของกิจกรรมที่ดำเนินการเกี่ยวกับการ
การใช้หลักสูตร

2. ปัญหาการใช้หลักสูตร หมายถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดให้มีการปฏิบัติหรือ
ปริมาณ หรือความเหมาะสมที่มีการดำเนินการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร

3. หลักสูตรอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2523 หมายถึง
หลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้อนุมัติเป็นหลักสูตรอิสลามศึกษา กำหนดให้สอนเป็นภาษา
ไทย ประกอบด้วย 5 รายวิชาคือ หลักการศรัทธา ศาสนบัญญัติ ศาสนประวัติ จริยธรรม
และอัลกุรอาน โดยให้ใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา

4. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ได้เปิดทำการสอนวิชาอิสลามศึกษา ตามโครงการ
สอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

5. จังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส
สตูล และสงขลา

6. โครงการสอนศาสนาอิสลาม หมายถึง โครงการที่จัดสอนศาสนาอิสลามใน
โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นโครงการที่สนองนโยบายการจัดการศึกษา
เพื่อความมั่นคงแห่งชาติ

7. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ข้าราชการครูที่ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนวิชาอิสลามศึกษา

8. ครูสอนศาสนาอิสลาม หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ทางศาสนาอิสลาม มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยได้ดี ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากอำเภอ จังหวัด ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด และผ่านการอบรมตามหลักสูตรการอบรมครูสอนศาสนาอิสลามที่สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2 ได้กำหนด และหมายรวมถึง ข้าราชการครูที่มีความรู้ทางศาสนาอิสลาม ซึ่งได้ทำการสอนวิชาอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาด้วย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

1.1 กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา บัตตานี นราธิวาส สตูล และสงขลา ในปีการศึกษา 2532 ที่เปิดสอนวิชาอิสลามศึกษา ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 639 โรงเรียน โดยผู้ให้ข้อมูลได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนและครูสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียน 635 โรงเรียน ดังนี้คือ

ผู้บริหารโรงเรียน	จำนวน	639 คน
ครูสอนอิสลามศึกษา	จำนวน	635 คน
รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น		1,274 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างประชากร ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร นั้น จะใช้วิธีการสุ่มโรงเรียนในทุก ๆ อำเภอของแต่ละจังหวัด ทั้งนี้เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างประชากรกระจายไปอย่างทั่วถึงทุกอำเภอ โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดย

1.2.1 คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากรโดยใช้สูตร Taro Yamane จากจำนวนโรงเรียน 639 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างประชากร 243 คน

1.2.2 ทำการแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นชั้น ๆ โดยใช้อำเภอ
เป็นหลักใน 37 อำเภอ และ 4 กิ่งอำเภอ

1.2.3 กำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ ได้กลุ่มตัวอย่าง
ประชากร จำแนกเป็นรายอำเภอดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างประชากร จำแนกเป็นรายอำเภอ

ชื่อจังหวัด อำเภอ/กิ่งอำเภอ	กลุ่มประชากร	โรงเรียนสำหรับ สุ่มตัวอย่างประชากร
1. จังหวัดยะลา		
1.1 อำเภอเมืองยะลา	38	15
1.2 อำเภอเบตง	4	1
1.3 อำเภอยะหา	19	7
1.4 อำเภอบันนังสตา	15	6
1.5 อำเภอรามัน	33	13
1.6 อำเภอธารโต	1	-
2. จังหวัดปัตตานี		
2.1 อำเภอเมืองปัตตานี	12	4
2.2 อำเภอหนองจิก	23	9
2.3 อำเภอยะรัง	20	8
2.4 อำเภอยะหริ่ง	25	10
2.5 อำเภอโคกโพธิ์	11	4
2.6 อำเภอปะนาเระ	12	4
2.7 อำเภอมายอ	22	9
2.8 อำเภอสายบุรี	18	7

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ชื่อจังหวัด อำเภอ/กิ่งอำเภอ	กลุ่มประชากร	โรงเรียนสำหรับ ผู้ด้อยอย่างประชากร
2.9 กิ่งอำเภอไม้แก่น	5	2
2.10 กิ่งอำเภอทุ่งยางแดง	6	2
2.11 กิ่งอำเภอกะพ้อ	8	3
2.12 กิ่งอำเภอแม่ลาน	3	1
3. จังหวัดนราธิวาส		
3.1 อำเภอเมืองนราธิวาส	32	12
3.2 อำเภอตากใบ	17	6
3.3 อำเภอสุไหงโก-ลก	10	4
3.4 อำเภอระแงะ	34	13
3.5 อำเภอศรีสาคร	32	12
3.6 อำเภอสุไหงปาดี	17	6
3.7 อำเภอแว้ง	22	9
3.8 อำเภอบาเจาะ	26	10
3.9 อำเภอช้าง	20	8
3.10 อำเภอศรีคีรี	3	1
3.11 อำเภอศรีสาคร	7	2
3.12 อำเภอจะแนะ	10	4
4. จังหวัดสตูล		
4.1 อำเภอเมืองสตูล	28	11
4.2 อำเภอละงู	29	11
4.3 อำเภอทุ่งหว้า	10	4

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ชื่อจังหวัด อำเภอ/กิ่งอำเภอ	กลุ่มประชากร	โรงเรียนสำหรับ ผู้พิการอย่างประชากร
4.4 อำเภอควนกาหลง	10	4
4.5 อำเภอควนโดน	11	4
4.6 อำเภอท่าแพ	12	5
5. จังหวัดสงขลา		
5.1 อำเภอสะเดา	1	-
5.2 อำเภอสะบ้าย้อย	13	5
5.3 อำเภอเทพา	7	2
5.4 อำเภอจะนะ	10	4
5.5 อำเภอนาทวี	3	1
รวม	639	243

จากการสุ่มโรงเรียนในแต่ละอำเภอดังกล่าว จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร กำหนดให้มีจำนวนเท่ากับโรงเรียนที่ถูก
สุ่ม คือ 243 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างครูสอนศาสนาอิสลาม กำหนดให้มีจำนวนเท่ากับ
โรงเรียนที่ถูกสุ่ม และถ้าโรงเรียนใดมีครูสอนศาสนาอิสลามมากกว่า 1 คน จะใช้วิธีสุ่ม
อย่างง่าย จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างครูสอนศาสนาอิสลาม 243 คน

รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 486 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยจัดสร้างขึ้นจากการศึกษาตำรา รายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ แบบสอบถามมี 2 ฉบับคือ

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียน แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและแบบปลายเปิด เป็นข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิสำัญญ วุฒิศาสตร์ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับโครงการสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียน ประถมศึกษา และการได้รับการอบรมการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2523

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2523 ตามบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการและคำถามแบบปลายเปิด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2523 ซึ่งจะถามถึงปัญหา แต่ละด้านของการใช้หลักสูตรในตอนที่ 2 ของแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการและคำถามแบบปลายเปิด

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับครูสอนศาสนาอิสลาม แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและแบบปลายเปิด เป็นข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิสำัญญ วุฒิศาสตร์ การศึกษา วุฒิศาสตร์ การสอนวิชาอิสลามศึกษา และการได้รับการอบรมการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2523

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2523 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับครูสอนอิสลามศึกษามีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการและคำถามแบบปลายเปิด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2523 ซึ่งจะถามถึงปัญหาแต่ละด้านของการใช้หลักสูตรในตอนที่ 2 ของแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการและคำถามแบบปลายเปิด

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้คือ

- 3.1 ศึกษาหลักการ ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร และตำราต่าง ๆ
- 3.2 กำหนดกรอบแนวความคิด เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างข้อกระทงในแบบสอบถาม
- 3.3 นำกรอบแนวความคิดดังกล่าวไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ
- 3.4 สร้างแบบสอบถามจำนวน 2 ฉบับ ซึ่งแต่ละฉบับแบ่งเป็น 3 ตอน ดังกล่าวข้างต้น
- 3.5 นำแบบสอบถามฉบับชั่วคราวไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหาและภาษาที่ใช้
- 3.6 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขโดยผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ก่อนนำไปใช้จริง

4. การส่งและเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความกรุณาและขอความร่วมมือจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจะส่งแบบสอบถามและหนังสือขอความร่วมมือไปยังสำนักงานการศึกษาจังหวัดยะลา บัตตานี

นราธิวาส สตูล และสงขลา ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมแบบสอบถามจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยมี อาจารย์เดโช บุญศักดิ์ ศึกษานิเทศก์ ระดับ 7 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโครงการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้ความอนุเคราะห์ประสานงานในการส่งและเก็บรวบรวมข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2523 วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2523 วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัยจะดำเนินการเสนอตามลำดับขั้นดังนี้

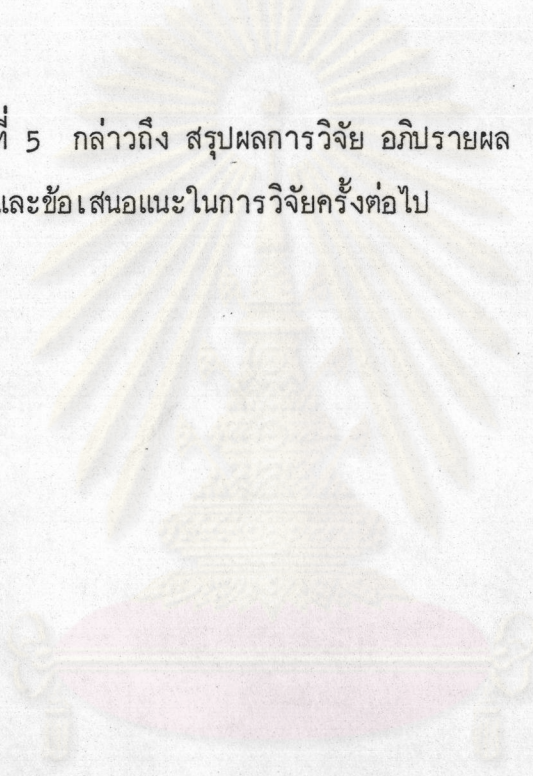
บทที่ 1 กล่าวถึง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 กล่าวถึง เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 กล่าวถึง วิธีดำเนินการวิจัยโดยละเอียด ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย คำถามที่ต้องการคำตอบจากการวิจัย ประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

บทที่ 4 กล่าวถึง การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการเสนอเป็นตารางประกอบ การบรรยาย

บทที่ 5 กล่าวถึง สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย